

راهکار جلوگیری از خروج سرمایه

یکی از کارهای شگفت‌انگیزی که ژنرال «پارک چانگ هی» رئیس جمهور کره جنوبی در دوره ۱۹۶۱ تا ۱۹۷۹، یعنی دوره خیز اقتصادی کره انجام داد، جلوگیری از خروج سرمایه از کشور بود. قانونی وضع شد که بر مبنای آن، برای خروج غیرقانونی بالای یک میلیون دلار از کشور، مجازاتی از ده سال حبس تا اعدام در نظر گرفته شد. کاری که ژنرال پارک انجام داد، در ادبیات اقتصاد سیاسی به کنترل سرمایه^۱ مشهور است و نقطه مقابل آن، آزاد سازی سرمایه^۲ است. کشور ما متأسفانه تکلیف خود را با مسئله خروج سرمایه روشن نکرده است. جریان لیبرال برنامه آزادسازی سرمایه را در دست اجرا دارد و به انحاء مختلف پیگیر آن است، اما با مقاومت‌هایی روبرو بوده و خوشبختانه تا کنون موفق به نهایی کردن پروژه خود نشده است. اما در وضع موجود، درست است که ما آزادسازی سرمایه انجام نداده‌ایم، اما رویکردمان کنترل سرمایه هم نیست!

نتیجه این وضع این است که طی یکی دو سال گذشته، در شرایطی که دشمن به دنبال ایجاد محدودیت‌های ارزی برای ماست، ده‌ها میلیارد دلار از کشور خارج شده است. خرید ملک توسط ایرانیان در ترکیه و گرجستان افزایش یافته به طوری که ۲۷ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۶ از کشور خارج شده است (گزارش صندوق بین‌المللی پول). در حال حاضر بانک مرکزی به عنوان فروشنده سکه به بازار مالیات مربوطه را به سازمان امور مالیاتی پرداخت می‌کند. مشارکت‌کنندگان در بازار سرمایه و خریداران سهام هم بایستی هنگام فروش سهام، مالیات بپردازند ولی سفته‌بازان بازار ارز از مالیات معاف‌اند؛ با این تفاوت که فعالیت فعالان بازار سهام، تأثیری بر زندگی عادی مردم ندارد و این در حالی است که اقدام سفته‌بازانه و سوداگرانه خریداران ارز به دلیل تلاطم در بازار و افزایش نرخ ارز بر زندگی مردم عادی بسیار تأثیرگذار است. و منجر به افزایش قیمت کالاهای وارداتی مورد نیاز مردم می‌گردد. با وجود اینکه زمزمه‌های گرفتن مالیات از سپرده‌گذاران بانکی مطرح شده است کماکان خبری از دریافت مالیات از خرید و فروش ارز نیست.

حال راهکار جلوگیری از خروج سرمایه از کشور چیست؟ راهکار اول شناسنامه دار کردن ارزی که بانک مرکزی به بازار می‌فرستد. و راه حل دوم مالیات تصاعدی بر خرید ارز است که این نوع مالیات در ترکیه از خریداران ارز اخذ می‌گردد.

یک سوال مهم این است که چرا نمایندگان مجلس زیرساخت حقوقی لازم را برای اعمال مجازات‌های سنگین برای خروج سرمایه ایجاد نمی‌کنند؟

^۱ capital control

^۲ capital liberalization